

Guía Docente				
Datos Identificativos				2017/18
Asignatura (*)	Intervención na Demencia		Código	651516012
Titulación	Mestrado Universitario en Discapacidade e Dependencia (plan 2015)			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Mestrado Oficial	2º cuatrimestre	Primeiro	Optativa	6
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Psicoloxía			
Coordinación	Franco Taboada, Victoria	Correo electrónico	v.franco@udc.es	
Profesorado	Franco Taboada, Victoria	Correo electrónico	v.franco@udc.es	
Web				
Descrición xeral	Esta materia busca formar ao estudante no manexo actual do diferentes tipo de demencia desde unha perspectiva de intervención psicosocial. Abórdanse os diferentes instrumentos de avaliación así como os programas de intervención, de face a que sexa capaz de deseñar e executar proxectos de investigación que valoren a eficacia dos mesmos.			

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A18	CEIP3. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados acerca da identificación e intervención psicolóxica da deterioración cognitiva.
A19	CEIP4. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no campo da intervención psicolóxica na deterioración cognitiva.
A24	CEIP9. Ser capaz de integrar coñecementos avanzados no campo da problemática derivada do coidado a persoas dependentes.
A25	CEIP10. Capacidade para deseñar e executar proxectos de investigación no ámbito da problemática derivada do coidado a persoas dependentes.
B2	CB7. Que os estudantes saiban aplicar os coñecementos adquiridos e a súa capacidade de resolución de problemas en ámbitos novos ou pouco coñecidos dentro de contextos máis amplos (ou multidisciplinares) relacionados coa súa área de estudo
B7	CG2 Identificar, avaliar e resolver os problemas derivados da presenza de discapacidade e dependencia
B9	CG4 Ser capaz de intervir na problemática derivada da discapacidade e da dependencia
B10	CG5 Capacidade para integrar coñecementos científicos de carácter avanzado ligados ao ámbito da discapacidade e a dependencia
C6	CT6. Valorar críticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas aos que deben enfrontarse
C7	CT7. Ser capaz de valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade?

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias do título	
Coñecer as características e problemática das demencias	AI18	BI10	CI6
	AI24		CI7
Manexo dos instrumentos de valoración e estratexias de intervención nas persoas con demencia.	AI18	BI2	
	AI24	BI7	
		BI9	
		BI10	
Ser capaz de deseñar proxectos de investigación relacionados coa valoración e intervención de persoas con demencia	AI19	BI10	CI7
	AI25		

Contidos	
Temas	Subtemas

TEMA1.- Reserva cognitiva e deterioro cognitivo lixeiro	1. Reserva Cerebral 2. Reserva Cognitiva 2.1. Variables que interveñen na reserva cognitiva. A educación 2.2. As actividades cotiás 2.3. A actividade física 2.4. A actividade mental 2.5. Actividade social e lecer 2.6. O estilo de vida 2.7. A dimensión afectivo-emocional 2.8. Outros factores 3. A Medición da Reserva Cognitiva 4. Reserva Cognitiva e DCL 4.1. Deterioro Cognitivo Lixeiro
TEMA 2.- Dependencia e demencia. Caracterización da demencia	1. Caracterización da dependencia 2. Condicionantes sociodemográficos da dependencia. Protección social 3. Dependencia e demencia 4. Caracterización da demencia 4.1. Déficits cognitivos 4.2. Déficits sociais 4.3 Déficits afectivo-motivacionais 4.4. Trastornos de conduta 5. Tipos principais de demencias 6. A demencia de Alzheimer
TEMA 3.-A avaliación da demencia	1. Características fundamentais da avaliación xerontolóxica 2. Características específicas da avaliación psicolóxica das persoas maiores 3. A avaliación da demencia 3.1. A avaliación do funcionamento cognitivo. 3.1.1. A Avaliación da memoria 4. Avaliación das capacidades funcionais 5. Avaliación dos trastornos de conduta
TEMA 4.- A estimulación cognitiva	1. Plasticidad cognitiva. Estimulación e funcionamento cognitivo 2. A estimulación cognitiva 2.1. Concepto de estimulación cognitiva 2.2. Antecedentes da estimulación cognitiva 2.3. Efectos da estimulación cognitiva 3. Os programas de estimulación cognitiva 4. Características dos programas de E.C.: obxectivos, estrutura e secuencia de aplicación 5. Estratexias e técnicas psicolóxicas utilizadas na estimulación cognitiva 5.1. Técnicas para xestionar a motivación e as emocións 5.2. Técnicas de xestión da comunicación
TEMA 5.- Os trastornos de conduta nos maiores con demencia.	1. A intervención nos trastornos de conduta do maior con demencia 2. Técnicas para xestionar a conduta 3. Orientacións para a intervención no comportamento agresivo 4. Orientacións para a intervención na deambulación. 5. Orientación para a intervención nas alucinacións 6. Orientacións para a intervención na axitación.
TEMA 6.- A atención psicolóxica ao coidador de maiores con demencia.	1. Problemática do coidado de maiores con demencia. 2. Factores explicativos da tensión e da depresión no coidador. 3. Coidando ao coidador: Pautas de intervención.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Seminario	A18 A19 A24 A25 B2 B7 B9 B10 C6	25	0	25
Recensión bibliográfica	A18 B10 C7 C6	0	25	25
Estudo de casos	A25 B2 B7 B9	7	16	23
Traballos tutelados	A18 A19 A24 A25 B2 B7 B9 B10 C6	45	5	50
Proba mixta	A19 A25 B2 B7 B9	2	0	2
Sesión maxistral	A18 A24 B10 C6 C7	25	0	25
Atención personalizada		0	0	0
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Seminario	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todos os compoñentes do seminario.
Recensión bibliográfica	Proceso de lectura crítica dun libro, dun artigo, dunha tese ou dunha comunicación a un congreso. Como tal proceso comprende a lectura da obra, a análise do seu contido e unha crítica e valoración súa en relación coa literatura existente sobre o tema.
Estudo de casos	Metodoloxía onde o suxeito se enfronta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.
Traballos tutelados	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais).
Proba mixta	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxectivas. En canto ás primeiras, recolle preguntas abertas de desenvolvemento; as segundas, poden combinar preguntas de resposta múltiple, de ordenación, de resposta breve, de discriminación, de completar e/ou de asociación.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Seminario Estudo de casos Traballos tutelados	A través dos seminarios, estudo de casos e realización de traballos tutelados o profesor proporcionará atención personalizada ao estudante.

Avaliación			
Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A18 A24 B10 C6 C7	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.	5
Seminario	A18 A19 A24 A25 B2 B7 B9 B10 C6	Técnica de traballo en grupo que ten como finalidade o estudo intensivo dun tema. Caracterízase pola discusión, a participación, a elaboración de documentos e as conclusións ás que teñen que chegar todos os compoñentes do seminario.	10

Recensión bibliográfica	A18 B10 C7 C6	Proceso de lectura crítica dun libro, dun artigo, dunha tese ou dunha comunicación a un congreso. Como tal proceso comprende a lectura da obra, a análise do seu contido e unha crítica e valoración súa en relación coa literatura existente sobre o tema	5
Estudo de casos	A25 B2 B7 B9	Metodoloxía onde o suxeito se enfronta ante a descrición dunha situación específica que suscita un problema que ten que ser comprendido, valorado e resolto por un grupo de persoas, a través dun proceso de discusión. O alumno sitúase ante un problema concreto (caso), que lle describe unha situación real da vida profesional, e debe ser capaz de analizar unha serie de feitos, referentes a un campo particular do coñecemento ou da acción, para chegar a unha decisión razoada a través dun proceso de discusión en pequenos grupos de traballo.	10
Traballos tutelados	A18 A19 A24 A25 B2 B7 B9 B10 C6	Metodoloxía deseñada para promover a aprendizaxe autónoma dos estudantes, baixo a tutela do profesor e en escenarios variados (académicos e profesionais).	20
Proba mixta	A19 A25 B2 B7 B9	Proba que integra preguntas tipo de probas de ensaio e preguntas tipo de probas obxetivas.	50

Observacións avaliación

Fontes de información

Bibliografía básica	- Myron F. Weiner, Anne M. Lipton (2010). Manual de enfermidade de Alzheimer y otras demencias. Madrid : Editorial Médica Panamericana - RG Cabanach (2007). La atención psicológica al cuidador. : El estrés del cuidador. A Coruña: PSICOEDUCA - Deví, J., Deus, J. (2004). Las demencias y la enfermedad de Alzheimer una aproximación práctica e interdisciplinar. Barcelona: ISEP - F Bermejo (2004). Aspectos familiares y sociales del paciente con demencia. Madrid : Díaz de Santos - V Fernández-Merino (2013). El alzheimer : día a día : qué es y cómo se presenta, qué decisiones tomar, cómo cuidar al enfermo, cuidados para el cuidador, guía práctica de actuaciones. Madrid : Jardín Verde
Bibliografía complementaria	

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

Non se precisan requisitos previos para cursar a materia

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías